

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za družbene vede*
Center za raziskovanje
druženega komuniciranja

Poročilo o izvedbi ankete *Opolnomočenje sindikata za pripravo nove kolektivne pogodbe*

Ljubljana, maj 2023

Uvod

Za Sindikat novinarjev Slovenije je anketo in pričujoče poročilo izdelal Center za raziskovanje komuniciranja Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Študija je nastala v okviru projekta *Opolnomočenje sindikata za pripravo nove kolektivne pogodbe*, (so)financiranega s strani Evropskega združenja novinarjev in Evropske konfederacije sindikatov. Poleg sindikata novinarjev Slovenija je pri izvedbi ankete sodelovalo tudi Društvo novinarjev Slovenije.

Predmet proučevanja so delovni in življenjski pogoji medijskih delavcev. Vprašalnik je vseboval vprašanja o vrstah dela, delovni dobi, delovnem času, pravnem statusu zaposlitve, lokaciji dela, (ne)zadovoljstvu z različnimi vidiki medijskega dela, pa tudi o razlogih za zapuščanje poklica, usklajenosti delovnega in prostega časa, izgorelosti, materialnem statusu gospodinjstva in pričakovanjih o dejavnostih sindikata.

Izvedba ankete je potekala v obdobju, ki so ga zaznamovali izraziti pritiski vladajoče politike na medije in novinarje. Ti so bili še najbolj očitni pri dveh osrednjih slovenskih medijskih organizacijah, kjer obstajajo državni vzvodi vpliva na upravljanje, Slovenski tiskovni agenciji (STA) in Radioteleviziji Slovenija (RTV). Medtem ko se je spor med vlado oz. Uradom vlade za komuniciranje (UKOM) in STA glede (ne)upravičenosti financiranja formalno zaključil z dogovorom konec leta 2021, so se močnejši pritiski na RTV zaičeli v letu 2022 z ukinitvijo oddaje Studio City, imenovanjem Igorja Pirkoviča za urednika uredništva spletnega portala MMC, odločanjem o novem direktorju Televizije Slovenija, pozivu sveta delavcev RTV k odstopu generalnega direktorja RTV in se v obliki stavke zaposlenih razvneli ravno med izvedbo ankete. Politični pritiski in posledično reakcija zaposlenih na RTV so tako v času pred in med izvedbo ankete vplivali na sodelovanje v anketi kot tudi na vsebino odgovorov. **Pri pojasnjevanju ugotovljenih razlik med zaposlenimi na RTV in ostalimi skupinami medijskih delavcev je zato treba upoštevati omenjeni družbeni kontekst in čas, v katerem je bila anketa izvedena.**

Izvedba ankete je potekala preko spletnega vprašalnika, ki je vseboval 47 vprašanj in gostoval na spletni aplikaciji 1ka.si. Z anketiranjem smo začeli 25. maja in zaključili 25. avgusta 2022. Udeležence smo k sodelovanju povabili prek elektronske pošte z vabilom, ki je vsakemu anketirancu avtomatsko ustvaril unikatni URL naslov vprašalnika. Na ta način smo

skušali čim bolj zmanjšati primere večkratnih odgovorjanj, ali primere, ko na vprašalnik odgovarjajo osebe, ki niso predmet proučevanja. Ker se članstvo obeh združenj, ki sta v raziskavi sodelovali, do določene mere prekriva, a posamičnih primerov zaradi zakonskih določb o varovanju podatkov nismo mogli ugotoviti, smo anketirance prosili, da v primeru prejetja dveh vabil za udeležbo pri anketiranju vprašalnik izpolnijo le enkrat. V anketi so sodelovali (le) trije zaposleni na televiziji v zasebni lasti in dva zaposlena na radiju v zasebni lasti. Poleg omenjenih dveh kategorij medijskih delavcev z anketo nismo uspeli nasloviti prekarnih delavcev, ki niso včlanjeni ne v Sindikatu novinarjev Slovenije ne v Društvu novinarjev Slovenije.

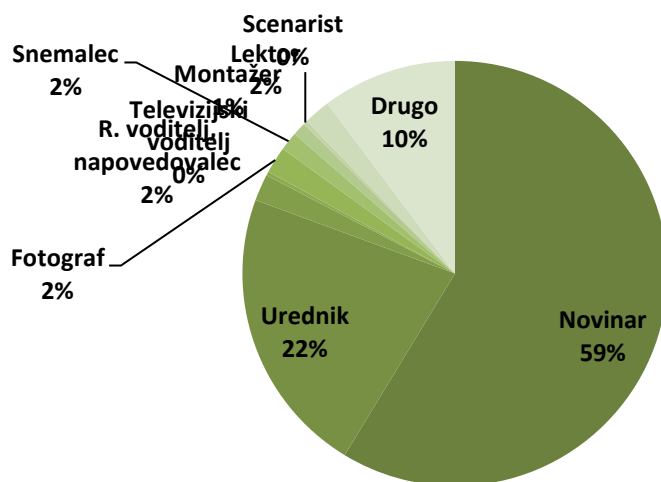
Od 705 naslovov anketirancev, tedaj vključenih v adremo SNS, smo prejeli 221 ustrezno zaključenih vprašalnikov, kar predstavlja skoraj tretjino naslovljencev. Prek adreme Društva novinarjev Slovenije, ki je vsebovala 534 naslovljencev, je vprašalnik ustrezno zaključilo 14 odstotkov naslovljencev.

Na anketo je skupno odgovorilo 292 vprašanih, od tega 59 % (171) novinarjev, 22 % (64) urednikov, 2 % (6) lektorjev in enako število radijskih voditeljev/napovedovalcev, približno po 1 % (4) snemalcev, (3) montažerjev, scenaristov in televizijski voditelj. 10 % (30) vprašanih se ni uvrstilo v nobeno od navedenih kategorij. Med vprašanimi¹ jih 47 % (132) glavni vir dohodka ustvari z delom na Radioteleviziji Slovenija, 30 % (85) v časnikih, 10 % (29) v Slovenski tiskovni agenciji, 4 % (10) v revijalnem tisku, 3 % (7) v lokalnem tisku, 2 % (6) sodelujočih pa je zaposlenih v samostojnem digitalnem mediju.

Slika 1. Delež anketirancev glede na delo, ki ga opravljajo večino časa (n=292)

---

1 n=283

Ključne ugotovitve:

- odgovornost do javnosti, avtonomijo pri delu, uredniško politiko anketiranci vidijo kot najpomembnejše vidike svojega poklica;
- v povprečju 23 let delajo za medij, toda v povprečju tretjino časa niso imeli sklenjene pogodbe o zaposlitvi;
- največje nezadovoljstvo nad delovnimi pogoji je pri sistemu vrednotenja delovnih mest, možnostih napredovanja in obsegu dela;
- med zaposlenimi v časopisih se največje nezadovoljstvo z delovnimi pogoji kaže pri možnostih napredovanja, s katerimi so nezadovoljne skoraj tri četrtine anketirancev, sistemu vrednotenja delovnih mest in dodatnih ugodnostih iz delovnega razmerja;
- nadurno delo opravlja vsak osmi od desetih (81 %)². Medtem ko približno polovica tistih, ki opravljajo tovrstno delo, tudi to dobijo v celoti plačano, dve petini vprašanih nadur ne more uveljavljati. Največje deleže smo zaznali med zaposlenimi v časopisih in STA;

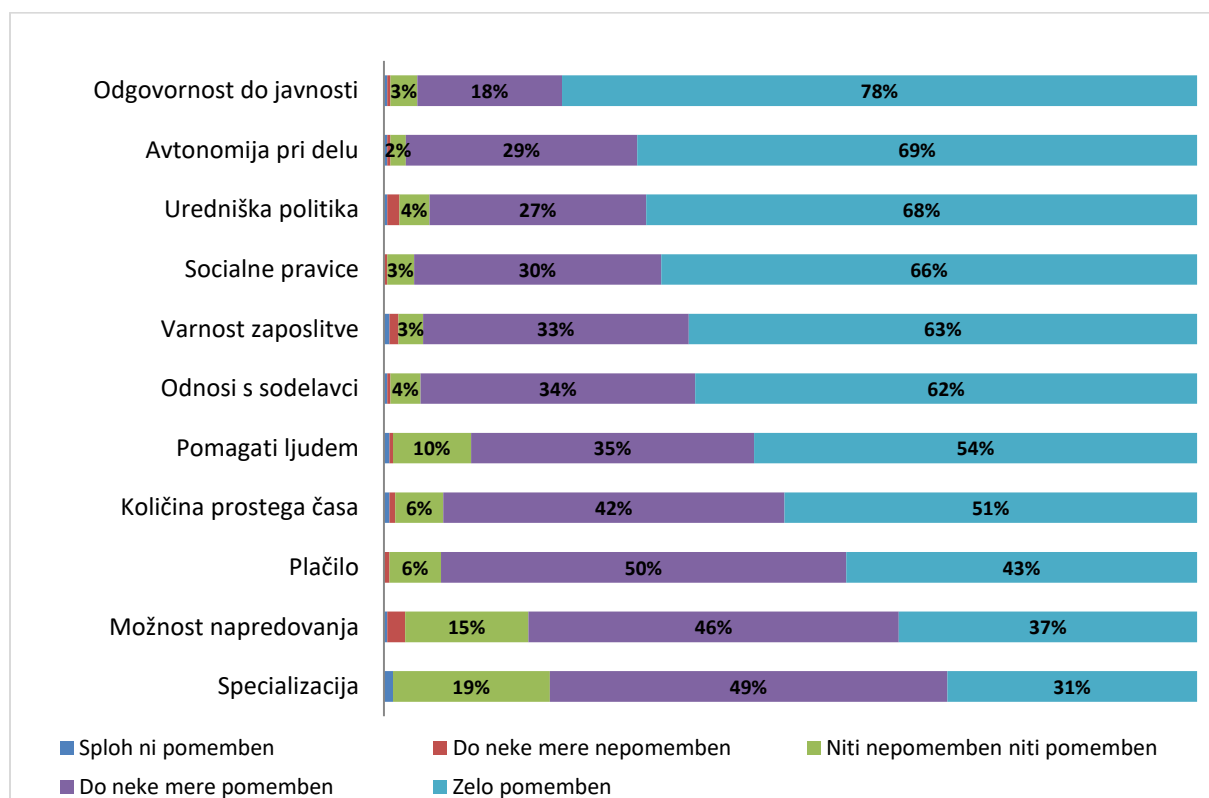
² Od 296 je na vprašanje veljavno (z vrednostjo 0 ali več) odgovorilo 182 anketirancev, kar predstavlja 62 % vseh, medtem ko 93 (31 %) vprašanih na to vprašanje ni znalo podati odgovora. Preostalih 21 (7 %) anketirancev je odgovarjanje zavrnilo, prekinilo anketiranje ali niso podali nobenega odgovora.

- dežurstvo ob nedeljah in praznikih je približno pri polovici vprašanih ustrezno plačano. Pri 43 % tistih, kjer za dežurstvo ne prejemaajo ustreznega plačila, prednjačijo zaposleni v dnevnem in revijalnem tisku ter na tiskovni agenciji.
- za približno dve tretjini anketirancev je prehod na delo od doma povezan z epidemijo covid-19. Ob slabostih, povezanih z delom na domu, so najbolj pereče neločljivost delovnega in prostega časa, raztegnjenost delovnega časa čez ves dan, odsotnost vsebinskih razprav in pomanjkanje stika s sodelavci. Približno četrtina anketirancev pa pri tem občuti tudi večjo obremenjenost in večji stres;
- obremenjenost z delom, ki vodi v izgorelost, tako ali drugače občuti skoraj devet od desetih zaposlenih, vsaj enkrat tedensko jo občuti približno vsak tretji, vsakodnevno pa eden od dvajsetih zaposlenih v zasebnem mediju in vsak petindvajseti v javnem;
- 85 odstotkov anketirancev je že pomislilo, da bi si poiskali drugo zaposlitev. Skoraj dve tretjini vprašanih je zaposlitev iskalo oz. jo išče izven novinarstva, medtem ko jo v novinarstvu išče (oz. jo je iskala) približno tretjina.

Odgovornost do javnosti in avtonomija pri delu najpomembnejši

Vloga medijskega delavca v družbi je pomembnejša od lastnih interesov. Tako med naštetimi vidiki novinarskega dela vprašani³ za zelo pomembno štejejo odgovornost do javnosti (78 %), avtonomijo pri delu (69 %), uredniško politiko (68 %), socialne pravice (66 %), odnose s sodelavci (62 %), pomoč ljudem (54 %) in količino prostega časa (51 %). Za (naj)manj pomembne štejejo plačilo (43 %), možnost napredovanja (37 %) in specializacijo (31 %).

Slika 1. Percepcija pomembnosti posameznih vidikov dela v medijih (n=296)

Največje zadovoljstvo, kjer je vsaj do neke mere zadovoljnih več kot polovica anketirancev v javnih in zasebnih medijih, je zaznati pri odnosih s kolegi (65 %), kjer je zadovoljstvo nekoliko večje pri novinarjih v zasebnih medijih (70 %) kot v javnem (59 %). Anketiranci so v večji meri zadovoljni tudi s kreativnostjo (67 %) in avtonomijo, ki jo delo omogoča (64 %), ter prilagodljivostjo delovnega časa (55 %).

³ n=270. Posamezne vidike novinarskega dela so anketiranci vrednotili na petstopenjski lestvici od »sploh ni pomemben« do »zelo pomemben«.

Med anketiranimi delavkami in delavci⁴ v medijih smo zaznali najvišje stopnje nezadovoljstva z delovnimi pogoji⁵ (kjer je seštevek vrednosti *povsem in do neke mere nezadovoljnih* višji od seštevka *povsem in do neke mere zadovoljnih*) s sistemom vrednotenja delovnih mest,⁶ kjer je nezadovoljnih skoraj dve tretjini vprašanih (63 %/169). Izrazito nezadovoljstvo anketirancev je zaznati tudi pri možnostih napredovanja⁷ (60 %/162), ki se kaže kot približno enako zastopan problem med zaposlenimi v zasebnih medijih (61,3 %) kot tistimi v javnem mediju (64,1 %).

Z obsegom dela je nezadovoljnih 63 % (120) respondentov, kjer delež med delavci v zasebnih medijih presega polovico (53 %) zaposlenih, medtem ko je med delavci v javnem servisu delež nekoliko nižji (37 %).⁸ Tudi pri vprašanju o dodatnih ugodnostih iz delovnega razmerja zaznavamo med anketiranci velik delež nezadovoljnih (45 %); ta delež je med zaposlenimi v zasebnih medijih skoraj dvakrat večji (59 %) kot v javnem servisu (31 %).

S plačo je nezadovoljnih (povsem ali do neke mere) več kot tretjina (34 %) delavcev v medijih.

Večje nezadovoljstvo s plačo je sicer zaznati pri dveh petinah delavcev v zasebnih medijih (41 % je *do neke mere* ali *sploh* nezadovoljnih s plačo), medtem ko je delež anketirancev, zaposlenih v javnem servisu, ki so nezadovoljni s plačo, nižji (29 %). Povedano drugače, je s plačo nasploh ali vsaj do neke mere zadovoljnih več kot polovica delavcev v javnem mediju (53 %), medtem ko je med zaposlenimi v zasebnih medijih to le tretjina (35 %).

Tabela 1. Primerjava plačilnih rangov povprečne neto plače respondentov, zaposlenih v javnem in zasebnih medijih v letu 2022

Dohodkovni razred	Javni frekv./delež med javnimi/delež med	Zasebni frekv./delež med zasebnimi/delež med
--------------------------	---	---

4 n=239-242

5 Med 14 merjenimi pogoji so: plača, dodatne ugodnosti iz delovnega razmerja, prilagodljivost delovnega časa, sistem vrednotenja delovnih mest, možnost napredovanja, možnost samorealizacije, družbeni vpliv, ki ga delo omogoča, kreativnost, ki jo delo omogoča, avtonomija, ki jo delo omogoča, možnost pridobivanja novega znanja, odnosi s kolegi, usposobljenost nadrejenega, možnost soodločanja in obseg dela.

6 n=269

7 n=270

8 Med izsledki primerjav javnih in zasebnih medijev so zaradi posebnega statusa Slovenske tiskovne agencije, ki je ni mogoče uvrstiti ne med javne ne zasebne organizacije (je družba z omejeno odgovornostjo, ki del svoje dejavnosti opravlja kot javno službo), izvzeti v njej zaposleni anketiranci.

	<i>vse</i>	<i>vse</i>
do 300 €	0/0%/0%	2/1,9%/0,9%
od 301 do 650 €	1/0,9%/0,5%	2/1,9%/0,9%
od 651 do 850 €	0/0%/0%	1/0,9%/0,5%
od 851 do 1100€	7/6,3%/3,2%	9/8,5%/4,1%
od 1101 do 1300€	22/19,8%/10,1%	30/28,0%/13,8%
od 1301 do 1500€	27/24,3%/12,4%	22/20,6%/10,1%
od 1501 do 1700€	20/18,0%/9,2%	19/17,8%/8,7%
od 1701 do 2200€	31/27,9%/14,2%	15/14,0%/6,9%
Od 2201 do 3200€	2/1,8%/0,9%	5/4,7%/2,3%
nad 3200 €	1/0,9%/0,5%	2/1,9%/0,9%
SKUPAJ	111/100%/50,9%	107/100%/49,1%

Razkorak med visokim nezadovoljstvom nad sistemom vrednotenja delovnih mest in bistveno nižjim nezadovoljstvom z nagrajevanjem – plačo –, ki je neposredni rezultat sistema vrednotenja, težko pojasnujemo s pridobljenimi podatki. Za boljši uvid v razliko med obema, bi bil koristen podatek o razumevanju obeh konceptov npr., kateri dejavniki najbolj vplivajo na (ne)zadovoljstvo s plačo, ali je to primerjava z višino življenjskih stroškov, z višino plač sodelavcev v isti organizaciji, z višino plač zaposlenih s primerljivim delom zunaj organizacije ali primerjava posameznikove plače glede na vloženi trud.

Podatke o povprečni plači respondentov lahko prikažemo v obliki razredov, ki so omejeni z najnižjo in najvišjo vrednostjo. Primerjava distribucij med razredi obeh skupin (Tabela 1) kaže, da je distribucija vrednosti o višini plač med vzorcema dokaj podobna; v vzorcu respondentov, zaposlenih v zasebnih medijih, je nekoliko višja zastopanost v najvišjem rangu.

Primerjava povprečnih neto plač v letu 2022 med zaposlenimi tako v javnem kot zasebnih medijih, ki so se izjasnili, da s plačo sploh niso zadovoljni, kaže, da je distribucija bolj izrazitega nezadovoljstva med obema skupinama podobna, kjer je največji delež povsem nezadovoljnih v srednjih plačilnih rangih (84 % delavcev v javnem in 82 % v zasebnih medijih, ki prejema povprečno plačo v letu 2022) (Tabela 2).

Glede na specifičnost vzorca, tj. visoko zastopanost anketirancev z dohodki v srednje visokih razredih, je za pojasnjevanje distribucij nezadovoljnih s plačo izvedena tudi primerjava distribucij nezadovoljnih delavcev znotraj posameznih razredov (Tabela 2, delež znotraj razreda), ki kaže, da je nezadovoljstvo s plačo obratno sorazmerno z njeno višino. Toda v najnižjih razredih je število anketirancev prenizko, da bi ponudilo veljavne sklepe.

Tabela 2. Primerjava plačilnih rangov respondentov, ki sploh niso zadovoljni s povprečno neto plačo v letu 2022, zaposlenih v javnem in zasebnih medijih

Dohodkovni razred	Javni <i>frekv./delež povsem nezadovoljnih v javnem mediju/delež v celotnem vzorcu/delež znotraj razreda</i>	Zasebni <i>frekv./delež povsem nezadovoljnih v zasebnih medijih /delež v celotnem vzorcu /delež znotraj razreda</i>
do 300€	0	1/ 4,5%/2,4%/50,0%*
od 301 do 650€	1/5,3%/2,4%/100%*	1/ 4,5%/2,4%/100,0%*
od 651 do 850€	0	0
od 851 do 1100€	5/26,3%/12,1%/71,4%	5/22,7%/12,2%/55,6%
od 1101 do 1300€	7/36,8%/17,1%/31,8%	7/31,8%/17,1%/23,3%
od 1301 do 1500€	4/21,1%/9,8%/14,8%	6/27,3%/14,6%/27,3%
od 1501 do 1700€	0	2/9,1%/4,9%/10,5%
od 1701 do 2200€	2/10,5%/4,9%/6,5%	0
Od 2201 do 3200€	0	0
nad 3200 €	0	0

Nezadovoljstvo s plačo dvakrat višje pri delavcih v časopisih

Delež nezadovoljnih s plačo (do neke mere ali povsem) je v časopisih (Delo, Dnevnik, Večer in Primorske novice) skoraj dvakrat višji v primerjavi z zaposlenimi v drugih medijih (48,2 : 28,6%).

Največje nezadovoljstvo z delovnimi pogoji med zaposlenimi v časopisih se kaže pri možnostih napredovanja, s katerimi so nezadovoljne skoraj tri četrtine (74 %) anketirancev (v vzorcu zaposlenih v ostalih medijih je delež nižji; 54 %). Precejšnjega nezadovoljstva je deležen tudi sistem vrednotenja delovnih mest (54 %), kjer kljub temu, da je skupni delež nezadovoljnih nekoliko nižji kot v primeru možnosti napredovanja, izstopa delež tistih – natanko polovica zaposlenih v časopisih –, ki izražajo skrajno vrednost, tj. so z njim povsem nezadovoljni.

Zaposleni v časopisih so v veliki meri nezadovoljni tudi z dodatnimi ugodnostmi iz delovnega razmerja (67 %, drugi mediji 32 %), obsegom dela (53 %; drugi mediji 40,1 %) in možnostjo soodločanja (53 %, drugi 29 %), nekoliko manj pa so nezadovoljni z možnostjo samorealizacije (40 %, drugi mediji 29 %). Po drugi strani so bolj zadovoljni (kot nezadovoljni) s kreativnostjo, ki jo delo omogoča (70 % : 62 %), odnosi s kolegi (67 %, drugi mediji 66 %),

prilagodljivostjo delovnega časa (58 % : 59 %), avtonomijo (57 % : 67 %), družbenim vplivom, ki ga delo omogoča (44 % : 49,3 %) in možnostjo pridobitve novega znanja (40 % : 47 %).

Tretjino delovnega obdobja brez pogodbe o zaposlitvi

Anketiranci⁹ opravljajo svoje delo v povprečju 42 ur na teden. V medijih so zaposleni 23 let¹⁰ (anketiranec z najkrajšim delovnim stažem je v medijih zaposlen 2 leti, z najdaljšim pa 46 let), toda sklenjeno pogodbo o zaposlitvi imajo le za obdobje 16 let, kar pomeni, da za tretjino delovnega obdobja niso imeli sklenjene pogodbe o zaposlitvi.¹¹

Med veljavnimi odgovori¹² je (le) 4 % (12) takšnih, kjer je respondent imel sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za celotno obdobje zaposlitve (merjeno v letih).

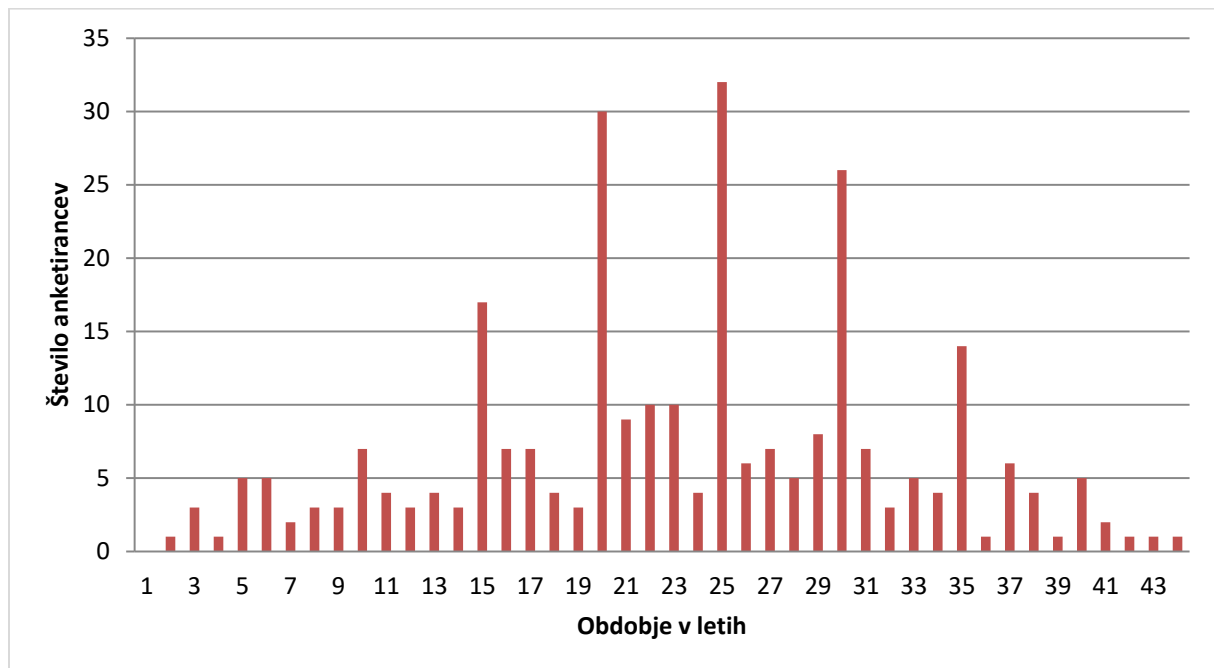
9 n=241

10 n=284; SD=9.1

11 n=283; SD=10,5

12 n=283

Slika 2. Porazdelitev anketirancev glede na trajanje zaposlitve v medijih

Pravni status zaposlitve

Največ anketirancev, ki so zaposleni za nedoločen delovni čas (45 %/132), je zaposlenih v javnem RTV zavodu, medtem, ko jih je 42 % (124) zaposlenih za nedoločen čas v zasebnem podjetju ali pri samostojnem podjetniku, 4 % (13) delo opravlja s statusom samostojnega podjetnika (s. p.), 1 % (4) zaposlenih pa delo opravlja za določen čas v zasebnem podjetju ali pri samostojnem podjetniku. Preostalih 2 % vprašanih je zaposlenih s statusom samostojnega novinarja (0,3 % vzorca/1 anketiranec), prek študentske napotnice (0,3 %/1), prek avtorskih pogodb (0,7 %/2) ali prek drugega pravnega statusa (5/1,7 %).

Trenutnega pravnega statusa zaposlitve si ne želi spremeniti 93 % (253) anketirancev. **Med 20 anketiranci, ki bi pravni zaposlitveni status želeli spremeniti in kjer smo odgovore primerjali s številom anketirancev po posamezni skupini, si spremembo želijo vsi, ki delo opravljajo prek avtorskih pogodb ali študentske napotnice, in vsak tretji, ki je zaposlen za določen čas v zasebnem podjetju ali pri samostojnem podjetniku. Pravni status svoje zaposlitve bi spremenil tudi približno vsak tretji vprašani (31 %), ki delo opravlja s statusom samostojnega podjetnika.**

Presežne ure

Nadurno delo opravlja 81 % (240) anketirancev. Če ne upoštevamo tistih, ki na vprašanje o številu opravljenih nadur v prejšnjem mesecu niso znali odgovoriti, ker niso znali oceniti, je nadure v prejšnjem mesecu opravila polovica (147) vprašanih. **Sodelujoči so tako v mesecu pred izvedbo ankete v povprečju opravili 20 nadur.**¹³

Približno polovica (48 %/70), ki so takrat oddelali vsaj eno naduro, je nadurno delo tudi dobilo v celoti plačano. Med vprašanimi¹⁴ jih 39 % (57), ki so v istem mesecu (v povprečju) opravili 20 ur presežnih ur, ni dobilo plačanih. 14 % (20) vprašanih je opravilo določeno število nadur, a niso odgovorili na vprašanje o številu plačanih ur.

Delež zaposlenih, ki jim presežne delovne ure niso priznane (niso plačane ali koriščene), smo izračunali glede na odgovore, ki so nam jih podali pri vprašanju, v katerem mediju ustvarijo glavni vir dohodka (Tabela 3). Če primerjamo le medije z višjim številom sodelujočih (10 in več), saj so tam rezultati bolj zanesljivi, so najvišji deleži v vzorcu v dnevnem tisku (28 %), tiskovni agenciji (25 %), revijalnem tisku (20 %) in javni RTV (10 %). Število anketirancev, zaposlenih v radijskih postajah v zasebni lasti, samostojnih digitalnih medijih in televizijski postajah v zasebni lasti je relativno nizko in zato ne zagotavlja dovolj šne zanesljivosti pri sklepanju, medtem ko kategorija drugo združuje odgovore anketirancev, ki se niso uvrstili v zgoraj naštetih skupine; tri osebe zaposlene v tedenskih

Tabela 3. Normalizirani deleži zaposlenih, ki nimajo priznanih vseh opravljenih presežnih ur

	Št. vprašanih brez plačila za opravljene nadure	Št. sodelujočih pri vprašanju, kje ustvarijo glavni vir dohodka	Delež
Radio v zasebni lasti	2	2	100,0%
Samostojni digitalni medij	3	6	50,0%
Lokalni tisk	3	7	42,8%
Dnevni tisk	24	85	28,2%
Tiskovna agencija	7	29	24,9%
Revijalni tisk	2	10	20,0%
Javna RTV	13	132	9,8%
TV v zasebni lasti	0	3	0,0%
Drugo	2	9	22,2%

13 SD=18,6

14 n=269

publikacijah, zaposlenega v leposlovni reviji, upokojenca z občasnim delom za RTV, zaposlenega na radiu pri nevladni organizaciji, trenutno brezposelnega, neodvisnega novinarja in osebo, ki se o svoji zaposlitvi ni želela izreči. Tudi v slednjem primeru je število odgovorov prenizko (in preveč raznovrstno), da bi zagotavljalo dovoljšno zanesljivost.

Dodatek za popoldansko in večerno delo

Dodatek za popoldansko in večerno delo prejema 8 % (20) anketirancev.¹⁵ Med 5 % (14) anketirancev, ki so odgovorili z možnostjo drugo in pojasnili prakse izplačevanja dodatkov, jih več kot polovica (57 %/8) dobiva izplačan dodatek le za večerno, ne pa tudi popoldansko delo.

Dežurstvo ob nedeljah in praznikih je približno pri polovici vprašanih (52 %/122) ustrezno plačano. Pri 43 % (102) tistih, kjer za dežurstvo ne prejema ustreznega plačila (Tabela 4), prednjačijo zaposleni v dnevnem tisku (48 %), revijalnem tisku (40 %), tiskovni agenciji (28 %) in javni RTV (22 %).

Tabela 4. Normalizirani deleži zaposlenih, ki nimajo priznanega za opravljeno nedeljsko in praznično delo

	Št. vprašanih z neustreznim plačilom ned. in prazničnega dela	Št. sodelujočih pri vprašanju, v katerem mediju ustvarijo glavni vir dohodka	Delež
Radio v zasebni lasti	2	2	100%
TV v zasebni lasti	3	3	100%
Samostojni digitalni medij	5	6	83,3%
Dnevni tisk	41	85	48,2%
Lokalni tisk	3	7	42,9%
Revijalni tisk	4	10	40%
Tiskovna agencija	8	29	27,6%
Javna RTV	29	132	22%

¹⁵ n=263

Zaradi dela na domu manj vsebinskih razprav

70 % (193) vprašanih¹⁶ opravlja večino svojega dela v prostorih delodajalca, medtem ko ga 20 % (55) opravlja doma. Kljub temu pa 76 % (220) vseh vprašanih delo do določene mere opravlja tudi doma. Za približno dve tretjini (65 %) anketirancev¹⁷ je prehod na delo od doma povezan z epidemijo covid-19, kjer so najpomembnejši dejavniki za to individualni dogovor z delodajalcem (76 %), preoblica dela (67 %), lastni interesi (66 %) in organizacija dela v mediju (46 %).

Podrobnejšega vprašanja o tem, ali in v kolikšni meri jim delo na domu ustreza, nismo postavili, smo pa udeležence¹⁸ vprašali, s katerimi pomanjkljivostmi dela na domu se srečujejo. Odgovorili so naslednje: **neločljivost delovnega in prostega časa (55 %)**, **raztegnjenost delovnega časa čez ves dan (53 %)**, **odsotnost vsebinskih razprav (41 %)**, **pomanjkanje stika s sodelavci (37 %)**. Približno četrtnina anketirancev pa občuti tudi **večjo obremenjenost (22 %) in večji stres (18 %)**.

Dodatno delo je redko priznано

Anketiranci¹⁹ poleg osnovnega dela opravljajo dela, ki obsegajo urejanje spletnih vsebin (46 %), fotografiranje (45 %), redaktorstvo (47 %), urednikovanje (40 %), in lektoriranje (15 %). Tisti (11 %), ki v navedenih kategorijah niso našli ustrezne, ki bi najbolje opisala dodatno delo, ki ga poleg osnovnega opravljajo, so v posebni rubriki med drugim navedli montažo, izobraževanje mlajših sodelavcev, prevajanje, pisanje novinarskih prispevkov, pisanje oglasnih besedil, pisanje scenarijev za podkaste, režija, delo z igralci, avdio montažo, branje

---

16 n=275

17 n=220

18 n=205

19 n=157

in recenziranje knjig, izobraževanje, objavljanje na družbenih omrežjih, snemanje video vsebin in vodenje. **V 79 % primerov²⁰ to delo ni prepoznano kot dodatno delo.**

Četrtnina vprašanih²¹ (67) je poleg dela v medijih v preteklem letu opravljala še kakšno drugo plačano delo, ki je v 62 % primerov potekalo v zasebnem sektorju,²² v 30 % v javnem in v 8 % v nevladni organizaciji. Med omenjenimi jih je 29 % dodatni dohodek prejelo z izobraževanjem (poučevanjem in usposabljanjem), 14 % (8) z upravljanjem odnosov z javnostmi in korporativnim komuniciranjem, 5 % (3) z oglaševanjem in (3 %) z administrativnim delom.

Med tistimi, ki so v preteklem letu opravljali dodatna plačana dela, jih je 60 % izbralo kategorijo drugo, a jih je podrobnejši odgovor ponudila približno polovica (49 % / 33). Med vprašanimi, ki so v preteklem letu opravili kakršno koli drugo plačano delo, ki ni bilo navedeno v vprašalniku, jih največ, deset, prejema dodaten dohodek z vodenjem / moderiranjem prireditev. Zaposleni, ki prejema nižje plače, ne opravijo več dodatnega dela kot tisti, ki prejema višje plače. Takšen sklep ponuja primerjava porazdelitev tistih, ki opravljajo dodatno plačano delo iz celotnega vzorca glede na višino povprečne mesečne plače, in je srednja vrednost (mediana) v obeh primerih razred, s povprečno plačo od 1,301 EUR do 1,500 EUR.

Izgorelost

Obremenjenost z delom, ki vodi v izgorelost, tako ali drugače občuti skoraj devet od desetih zaposlenih v javnem (85 %) in zasebnem (86 %) mediju. Vsakodnevno jo občuti eden od dvajsetih (5,3 %) zaposlenih v zasebnem mediju, medtem, ko je v javnem mediju delež malenkost nižji (4,2 %). Vsaj enkrat tedensko pa jo občuti približno tretjina (34 %) zaposlenih v javnem in zaposlenih v zasebnih medijih (30 %).

Nekajkrat letno izgorelost zaradi službe občuti devet od desetih (89,5 %) zaposlenih v časopisih. Pri zaposlenih v ostalih medijih je delež malenkost nižji (84,2 %). Anketiranci,

---

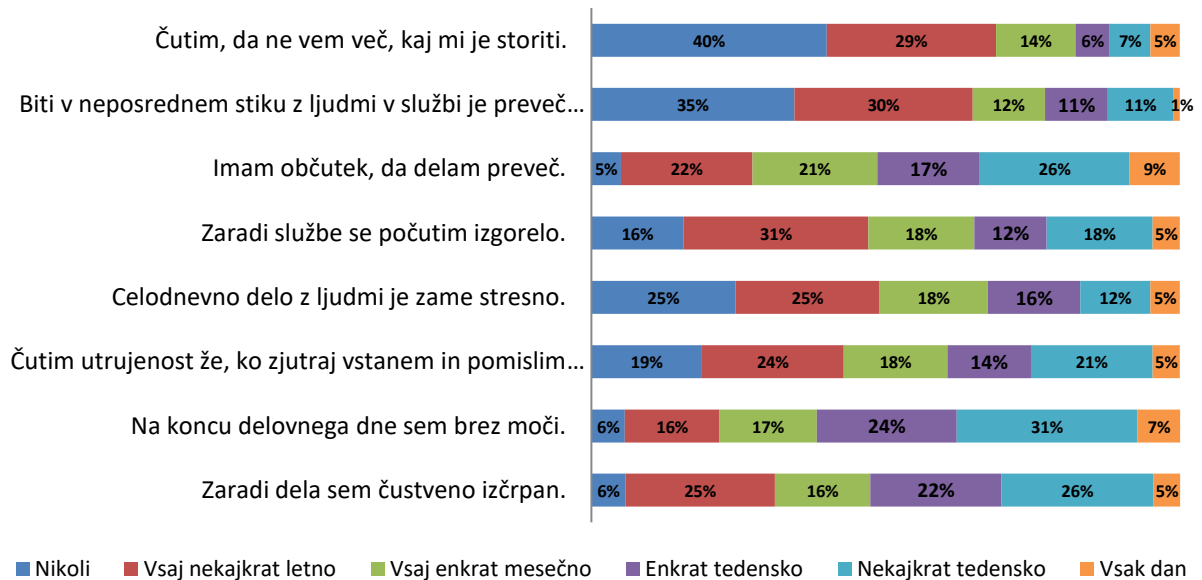
20 n=126

21 n=126

22 n=60

zaposleni v časopisih, tudi v večji meri (12,5 %/7) vsakodnevno občutijo, da delajo preveč, kot tisti, zaposleni v drugih medijih (7 %/11).

Slika 3. Indikatorji izgorelosti med anketiranci (n=259)

(Pre)obremenjenost

Več kot dve tretjini vprašanih²³ (70 %) zaznava preveliko obremenjenost z delom. V javnih medijih je delež za skoraj 9 odstotnih točk višji (63,0 %) kot v zasebnih medijih (54,5 %).

Vprašani²⁴ so v največji meri preobremenjeni s prevelikim številom različnih opravil (62 %), prepletanjem delovnega in prostega časa (53 %), razdrobljenostjo in nestabilnostjo delovnega časa (49 %), delovnim časom, ki presega 8 ur (47 %), slabo organizacijo v uredništvu (41 %), dodeljevanjem novih vrst dela (38 %), vnaprejšnjo pripravo medijskih vsebin pred načrtovano odsotnostjo (34 %), najmanj pa s pretiranimi zahtevami urednikov (23 %) in delodajalca (19 %).

²³ n=296
²⁴ n=138

Razlogi za preobremenjenost med zaposlenimi v javnem in zasebnih medijih

Preveliko število različnih opravil je pomemben razlog preobremenjenosti tako med zaposlenimi v javnem kot v zasebnih medijih, a ga slednji navajajo nekoliko pogosteje (v 64 % nasproti 57 %). Največje razlike se med posameznimi razlogi preobremenjenosti kažejo pri slabi organizaciji dela v uredništvu, saj jo zaposleni v zasebnih medijih navajajo v 54 % odstotkih (v javnem 38 %), delovnem času, ki presega 8 ur (zasebni 52 %, javni 39 %) in dodeljevanju novih vrst dela (zasebni 46 %, javni 37 %).

S svojim delom je preobremenjenih 76 % vprašanih zaposlenih v časopisih,²⁵ kjer so najpomembnejši vzroki preobremenjenosti med zaposlenimi v časopisih in ostalih medijih v prevelikem številu različnih opravil (71 %; v ostalih medijih 55 %), delovni čas, ki presega 8 ur, (61 %; ostali 39 %), prepletanje delovnega in prostega časa (58 %; ostali 46 %) in dodeljevanje novih vrst del (52 %; ostali 31 %).

Zapuščanje (novinarskega) poklica

85 odstotkov vprašanih²⁶ je že pomislilo, da bi si poiskali drugo zaposlitev. Skoraj dve tretjini vprašanih²⁷ (60 %) je zaposlitev iskalo oz. jo išče izven novinarstva, približno tretjina (32 %) pa je (ali bi) drugo zaposlitev iskala v novinarstvu.

Med razlogi, ki bi botrovali odločitvi zaposlenih, da bi zapustili novinarski poklic, če bi se tako odločili, so kot zelo pomembni najpogosteje omenjeni tako notranji pritiski, kot sta mobing in diskriminacija na delovnem mestu (oba 70 %), kot zunanji pritiski, na primer napadi in grožnje ter cenzura (oba 68 %) in politično vmešavanje (67%).

Med pomembne razloge za morebiten odhod iz poklica vprašani navajajo tudi tržne pritiske (50 %), nestrinjanje z uredniško politiko, prevelik stres in slabe odnose s sodelavci (vsi trije 49 %) in nesposobnost vodstva (48 %).

Slabi delovni pogoji, kot so pretiran obseg dela (43 %), pomanjkanje avtonomije (40 %), nizka plača (40 %), pomanjkanje možnosti za napredovanje (30 %), dolgočasno in

---

25 n=55

26 n=235

27 n=235

monotono delo (35 %), neurejenost in nepoznavanje delovne zakonodaje (30 %), pomanjkanje možnosti za izobraževanje (25 %) in nestalen delovni čas (24 %), bi v manjši meri vplivali na morebitne odločitve za zapustitev novinarskega poklica.

Diskriminacija na delovnem mestu je za 78 % anketirancev zaposlenih v javnem mediju zelo pomemben razlog za opustitev novinarskega poklica, medtem ko je ta delež med anketiranci v zasebnih medijih nižji (57 %).

Največje razlike med pomembnimi vzroki za opustitev poklica med delavci v javnem in zasebnih medijih je zaznati pri zunanjih in notranjih pritiskih na profesionalno avtonomijo novinarjev. Tako anketiranci, zaposleni v javnem mediju, občutno pogosteje kot zelo pomemben razlog za morebitno zapustitev poklica omenjajo cenzuro (77 % proti 57 % v zasebnih medijih), politično vmešavanje (77 % : 55 %), tržni pritiski (59 % : 39 %), nesposobnost vodstva (56 % : 35 %), nestrinjanje z uredniško politiko (54% : 40) in pomanjkanje avtonomije (46% : 33%). Po drugi strani pa je nizka plača poglobitveni vzrok za odhod iz poklica edini vidik, ki se med anketiranimi v zasebnih medijih omenja pogosteje kot med tistimi v javnem mediju (40 % proti 36 % v javnem).

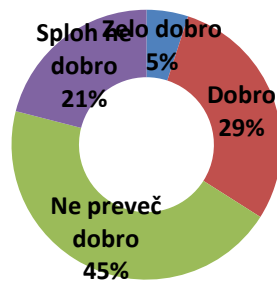
Med zelo pomembne razloge za morebitno zapuščenje poklica vprašani, zaposleni v časopisih, nekoliko bolj kot zunanje dejavnike izpostavijo notranje socialne pritiske in nasilje na delovnem mestu, tako mobing (60 %), diskriminacijo na delovnem mestu (51 %), napade in grožnje (56 %), slabe odnose s sodelavci (50 %), pa tudi prevelik stres (46 %) in nizko plačo (51 %). Zunanji pritiski na uredniško politiko, kot so politično vmešavanje (46 %) cenzura (44 %), tržni pritiski (32 %), pomanjkanje avtonomije (37 %), nestrinjanje z uredniško politiko (37 %) in nesposobnost vodstva (37 %), so nekoliko manj pomembni.

Tabela 5. Deleži odgovorov »zelo pomembno« pri vprašanjih, ki bi botrovali odločitvi za zapustitev poklica med zaposlenimi na RTV, v zasebnih medijih in časopisih

	Javni RTV	Zasebni mediji	Časopisi
prevelik stres	48%	48%	46%
pomanjkanje avtonomije	46%	33%	37%
dolgočasno in monotono delo	38%	30%	25%
nestalen delovni čas	21%	22%	23%
nizka plača	36%	*40%	*51%
pomanjkanje možnosti za napredovanje	34%	30%	*40%
pomanjkanje možnosti za izobraževanje	28%	23%	*30%
nestrinjanje z uredniško politiko	54%	40%	37%
Cenzura	77%	77%	44%
politično vmešavanje	77%	55%	46%
tržni pritiski	59%	39%	32%
diskriminacija na delovnem mestu	78%	57%	51%
slabi odnosi s sodelavci	53%	42%	50%
mobing	74%	64%	60%
napadi in grožnje	70%	62%	56%
pretiran obseg dela	41%	*46%	40%
neurejenost in nepoznavanje delovne zakonodaje	36%	23%	*18%
nesposobnost vodstva	56%	35%	37%

Pri zaposlenih v časopisih so vrednosti pri posameznih razlogih, ko gre za zapuščenje poklica, občutno nižje kot pri zaposlenih v javni RTV. Tako novinarski cenzuri pripisujejo za tretjino manjšo pomembnost, manjšo pomembnost pripisujejo tudi zunanjim dejavnikom, npr. političnemu vmešavanju (nižji za 31 %) in tržnim pritiskom (nižji za 27 %). Nekoliko nižje so tudi vrednosti pri dejavnikih, ki bi jih označili kot notranje-organizacijske: nesposobnost vodstva (nižja za 19 %), neurejenost in nepoznavanje delovne zakonodaje (nižja za 18 %) in nestrinjanje z uredniško politiko (nižja za 17 %).

Slika 4. Usklajenost delovnega in prostega časa

Sestava gospodinjstva

Največ, 80 % anketirancev²⁸ živi v gospodinjstvu, ki šteje 4 člane, medtem ko je takšnih, ki živijo v enočlanskem gospodinjstvu. 7 % (Tabela 6).

Tabela 6. Število članov v gospodinjstvu med anketiranci (n=259)

Število članov v gospodinjstvu	Frekvenca	%
1	17	7%
2	77	30%
3	68	26%
4	80	31%
5	13	5%
6	4	2%

Največ vprašanih²⁹ (34 %) živi v gospodinjstvu, kjer sta dva člana brez lastnega prihodka. Približno enako število respondentov spada v skupino, kjer vsi člani gospodinjstva prejemajo lastni prihodek (32 %). Sledijo skupine vprašanih, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z enim članom (26 %), tremi (7 %) in (1 %) štirimi člani brez lastnega prihodka

Stanovanjski status anketirancev

70 % vprašanih živi v stanovanju, katerega lastniki/solastniki so, a jih kredit za stanovanje odplačuje 47 %. Skoraj petina vprašanih (17 %) živi v stanovanju, za katerega ne plačujejo

²⁸ n=259, SD=1,1
²⁹ n=240

najemnine (npr. v stanovanju staršev, sorodnikov, partnerja ali institucije, v kateri so zaposleni), 10 % vprašanih živi v najetem stanovanju (s tržno najemnino), 2 % vprašanih živita v najetem stanovanju z neprofitno najemnino, manj kot 1 % anketirancev pa živi v najeti sobi (s tržno najemnino).

Zaradi finančne stiske je v zadnjih 12 mesecih 13 % vprašanih³⁰ že kdaj zamudilo rok plačila stanovanjskega ali hipotekarnega kredita, najemnine, zavarovanja, komunalnih storitev, vode, elektrike ali stroškov za ogrevanje ipd. Med vprašanimi si 3 % ne morejo privoščiti primerno ogrevanega stanovanja, medtem ko pri 2 % vprašanih³¹ gospodinjstvo zelo težko pokrije vse nujne stroške s celotnimi dohodkovnimi viri vseh članov.

Sindikalno delovanje naj bo usmerjeno v pravno pomoč in urejanje poklicnega statusa

V anketi je sodelovalo 198 članov sindikata, kar predstavlja 78 % vseh anketirancev. Od preostalih 22 % smo na odprto vprašanje, zakaj niso člani, dobili 37 odgovorov, ki smo jih združevali v skupine.

Najštevilčnejša je skupina, ki meni, da sindikat ne prinaša dodatne vrednosti (deset oziroma nekaj več kot četrtnina odgovorov, 27 %). Sledijo razlogi, da sindikat v preteklosti ni bil aktiven (11 %/4) oziroma da je celo deloval v nasprotju z interesi delavca (5 %/2), ter da zadostuje, da so člani Društva novinarjev Slovenije (5 %/2). Med bolj številčnimi odgovori so tudi, da jih od članstva odvrta dejstvo, da po poklicu niso novinarji (11 %/4) ali da je članarina v sindikatu previsoka glede na njihov dohodek (5 %/2), a tudi takšni, ki pravijo, da o članstvu v sindikatu še razmišljajo (11 %/4).

Odgovori³² na sklop vprašanj o tem, v kolikšni meri vprašani pričakujejo zavzetost sindikata pri različnih dejavnostih, na prvo mesto postavljajo pravno pomoč (kot zelo pomembno dejavnost sindikata jo vidi 92 % članov sindikata in 79 % nečlanov). Sledijo urejanje statusa novinarskega poklica na nacionalni ravni (84 % : 73 %), izboljšanje delovnih pogojev (79 % :

---

30 n=254

31 n=256

32 n=244

65 %), zastopanje delavcev pri vladi (79 % : 65 %), skrb za plače in usklajevanje plač z inflacijo (78 % : 71 %), zvišanje plač (72 % : 67 %). Največje razlike pri podeljevanju pomembnosti omenjenim vprašanjem med člani in nečlani sindikata je zaznati pri vprašanju o solidarnostni pomoči: da je ta dejavnost zelo pomembna za sindikat meni 71 % članov sindikata in samo 56 % nečlanov.